

Arbetslivskommissionen för rengörings- och fastighetsservicebranschen, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	877	739	11881	11065
Kompetensområdet för hemarbetservice	76	69		
Kompetensområdet för lokalvård	343	290		
Kompetensområdet för fastighetsskötsel	438	363		
Kompetensområdet för fastighetsskötsel, Kompetensområdet för lokalvård	2	1		
Kompetensområdet för lokalvård, Kompetensområdet för hemarbetservice	1	4		
Inga uppgifter	17	16		
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	1496	1365	8266	8501
Kompetensområdet för hemarbetservice	49	46		
Kompetensområdet för fastighetsskötsel	293	281		
Kompetensområdet för lokalvård	1124	1224		
Kompetensområdet för hemarbetservice, Kompetensområdet för lokalvård	7			
Inga uppgifter	23	10		
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	135	167	432	540
Totalt	2508	2271	20579	20106

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	877	739	-16 %

Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	1496	1365	-9 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	135	167	24 %

Examensdelsprestationer	examensdelar		förändrings-%
	2022	2023	
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	11881	11065	-7 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	8266	8501	3 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	432	540	25 %

Examensdelar som mål/hel examen som mål

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	8692	8444	-3 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	7610	7846	3 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	403	109	-73 %

Examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	2489	2621	5 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	656	655	0 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	29	2	-93 %

Reflektioner

År 2022: Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 8 692, examensdel 2 489.

Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 7 610, examensdel 656.

Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 403, examensdel 29. I yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen har många studerande avlagt examensdelarna Storstädningstjänster (1 059) och Introduktion i arbete (673), vilket kan anses återspegla behoven i arbetslivet.

År 2023: Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 8 444, examensdel 2 621.

Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 7 846, examensdel 655.

Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen, målet för studierna: hela examen 109, examensdel.

I yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen har många studerande avlagt examensdelarna Storstädningstjänster (1110) och Introduktion i arbete (740), vilket kan anses återspegla behoven i arbetslivet.

Utveckling av antalet examina och examensdelar, förändringar i antalet prestationer

År 2022: Från 2021 till 2022 har antalet avlagda hela examina inom rengörings- och fastighetsservicebranschen minskat. I grundexamen var antalet prestationer 17,5 procent färre, i yrkesexamen 3,1 procent färre och i specialyrkesexamen 5,6 procent färre.

Kompetensområde:	GE:	YE:
hemarbetservice	-8,4 %	-68,8 %
lokalvård	-14,7 %	-2,9 %
fastighetsskötsel	-21,9 %	+44,3 %

Av kompetensområdena inom grund- och yrkesexamen är det endast prestationerna inom yrkesexamens kompetensområde för fastighetsskötsel som har ökat. Ökningen av antalet prestationer kan förklaras bl.a. av att fastighetsskötselkunderna kräver att de anställda har examen, varvid till exempel arbetsgivarna utbildar sina anställda genom läroavtal. Den stora förändringen i antalet prestationer inom kompetensområdet för hemarbetservice i yrkesexamen förklaras av att personlig assistans flyttats till yrkesexamen inom funktionshinderområdet.

År 2023: Antalet avlagda grundexamina minskar och antalet avlagda yrkesexamina ökar. Prestationerna inom kompetensområdet för hemarbetservice har hållits på samma nivå.

Kompetensområde:	GE:	YE:
hemarbetservice	-7,8 %	-12,5 %
lokalvård	-16,8 %	+8,8 %
fastighetsskötsel	-17,6 %	-3,4 %

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	65	65	58	58
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	55	55	52	52
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	35	35	24	26

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

År 2022: Inga förändringar i antalet anordnartillstånd. Antalet utbildningsanordnare som även erbjuder examina på engelska har ökat med tre i både grund- och yrkesexamen.

Antalet aktiva utbildningsanordnare i grundexamen är en färre 2022 än 2021 och yrkesexamen har fått en anordnare till. Ingen ändring för specialyrkesexamen.

År 2023: Ingen förändring i antalet anordnartillstånd jämfört med 2022. Antalet utbildningsanordnare som även erbjuder examina på engelska har ökat till tolv. Antalet tillstånd har ökat med två för grund- och yrkesexamen (situationen 25.1.2024).

Antalet aktiva utbildningsanordnare i grund- och yrkesexamen har varit lika stort 2023 som 2022. Det har kommit två till aktiva anordnare av specialyrkesexamen jämfört med 2022.

Anordnande av examina och fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare

År 2022: På basis av antalet prestationer finns det några stora utbildningsanordnare av examina inom rengörings- och fastighetsservicebranschen (70–218 examina), men största delen av anordnarna är medelstora (14–69 examina). Det finns en del utbildningsanordnare med litet prestationsantal.

År 2023: På basis av antalet prestationer finns det fyra stora utbildningsanordnare av grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen (42–69 examina), resten är medelstora eller små anordnare (1–29 examina). I yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen var spridningen större än i grundexamen. Det fanns sju stora anordnare (64–230), åtta medelstora anordnare (30–53), och resten var mindre anordnare (1–27 examina). I specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen betonades en stor aktör (40 examina). De övriga aktörerna hade färre prestationer (1–21 examina).

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

År 2022: Största delen av examina har avlagts i Södra Finland. Examensspråket har i huvudsak varit finska. I grund- och yrkesexamen finns det också en del prestationer på svenska (2 %) och engelska (0,7 %).

År 2023: Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen ordnas heltäckande runt om i Finland. Tyngdpunkten i yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen ligger i Mellersta och Södra Finland (från Jyväskylä till Helsingfors), men utbud finns i hela landet. I specialyrkesexamen koncentreras prestationerna söderut, men utbud finns också i Mellersta och Norra Finland. Examensspråket har till största delen varit finska. Av grundexamina har 2,03 procent avlagts på svenska och 1,22 procent på engelska. Av yrkesexamina har 1,28 procent avlagts på svenska och 2,17 procent på engelska. Språket i specialyrkesexamen har varit 100 procent finska.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	72 %	14 %	4 %	10 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	79 %	2 %	4 %	15 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	82 %	1 %	1 %	16 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023*

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	75 %	14 %	3 %	8 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	85 %	2 %	2 %	11 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	93 %	1 %	1 %	5 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023*

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022	inga uppgifter 2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	80 %	82 %	4 %	2 %
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	90 %	95 %	5 %	1 %
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	89 %	99 %	6 %	1 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Medeltal för studeranderesponden* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,4	4,4	4,2	4,2
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,7	4,7	4,3	4,4
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,9	4,8	4,5	4,4

** Bedömningsskala 1–5*

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,1	4,1
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,3	4,2
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,2	4,2

* Bedömningsskala 1–5

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,1	4,2
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,1	4,3
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	4,2	4,4

* Bedömningsskala 1–5

Reflektioner

Fördelning av platserna för yrkesprov

År 2022: I grund- och yrkesexamina ordnas yrkesproven i regel på arbetsplatsen. I undantagsfall kan provet ordnas i läroanstaltens lokaler om nödvändiga maskiner/utrustning eller utrymmen som yrkesprovet kräver inte finns på arbetsplatsen.

I specialyrkesexamen avläggs yrkesproven i regel på arbetsplatsen, och de borde också alltid ordnas där chefsarbetet utförs.

Examinas procentandel med Inga uppgifter väcker fortfarande frågor. Varför antecknas uppgifterna inte in på rätt sätt och hur kan man fördela dem på rätt kategorier?

År 2023: Andelen Inga uppgifter har minskat 2023, vilket är en positiv trend. Glädjande nog har yrkesprov som ordnas på arbetsplatserna ökat på alla examensnivåer sedan 2022.

Förverkligande av tvåpartsbedömningen

Andelarnas riktning är positiv och korrekt. I grundexamen kunde lärarnas och arbetslivsrepresentanternas andel i bedömningen vara ännu högre.

I yrkes- och specialyrkesexamen är fördelningen god. Det är också bra att andelen Inga uppgifter har minskat på alla examensnivåer 2023.

Studeranderespons

Allmänt

Studeranderesponsen är på god nivå. Man bör satsa på att svara på studeranderesponsen så att resultatet är så heltäckande som möjligt och även fungerar i den kvalitativa utvärderingen av alla utbildningsanordnare som erbjuder utbildning inom rengörings- och fastighetsservicebranschen.

År 2023 har många utbildningsanordnare haft 1–4 respondenter, varvid medeltal eller motsvarande uppgift inte syns. I grundexamen har det funnits 15 sådana utbildningsanordnare (12 st. år 2022), i yrkesexamen 15 (fem år 2022), i specialyrkesexamen 15 (också 15 år 2022).

Grundexamen och yrkesexamen

- **Övervakning och uppdatering av genomförandet av PUK:** I allmänhet god nivå, medeltal 4 eller högre, men också spridning mellan olika utbildningsanordnare; grundexamen (2,9–4,9), yrkesexamen (3,7–4,9). PUK bör vara ett centralt verktyg för planeringen och övervakningen, och den bör uppdateras under studietiden. Alla parter ska vara medvetna om den (studeranden – arbetsplatshandledare – läraren/läroanstalten).
- **Frågegruppen Den studerandes välbefinnande:** I båda examina är bedömningarna i allmänhet på god nivå, medeltal 4 eller högre, men även här finns splittring: grundexamen (3,1–4,8) och yrkesexamen (3,6–4,9) mellan olika utbildningsanordnare

- **Frågegruppen Yrkesprov:** Bedömningarna är i huvudsak goda för båda examina. I grundexamen även bedömningar under 4 och spridning i påståendena om deltagande i planeringen av yrkesprov och hur yrkesprov motsvarar arbetsuppgifter i verkliga arbetslivet. Frågan är hur väl undervisningspersonalen känner till kraven och uppgifterna i dagens arbetsliv i olika verksamhetsmiljöer och om undervisningspersonalen har tillräckliga resurser för att besöka arbetsplatserna för handledning och bedömning.
- I allmänhet var **effekten** god, medeltal 4 eller högre.
- Den **allmänna bedömningen** av utbildningen följde samma linje, i grundexamen spridning mellan utbildningsanordnarna (3,0–5,0).

Specialyrkesexamen

- År 2022 kom det in respons om sju utbildningsanordnare och år 2023 av nio. Responsen är i allmänhet god, medeltalen är över 4.
- Spridning förekom i förvärvandet av kompetens (3,8–4,9), PUK (3,5–4,9), den studerandes välbefinnande (3,5–4,9) och effekten (3,6–4,8).

Responsen är till nytta för arbetslivskommissionen vid valet av besöksmål, under besöken samt även i övrigt i kommissionens arbete och benchmarkingen.

Arbetsplatsenkät

I bedömningarna gällande grundexamen fanns det flest skillnader i svaren på påståendet "Läroanstalten erbjuder en möjlighet att förutse behoven av att utveckla kompetensen på vår arbetsplats och därigenom utveckla vår verksamhet"

Det fanns också skillnader i bedömningarna om påståendet "Läroanstalten har förmåga att utveckla sin verksamhet utifrån responsen." Den allmänna responsen var att samarbetet med läroanstalterna var mycket smidigt. Det är allmänt utmanande att förutse kompetensbehoven i arbetslivet. Det är svårt att få gott om svar på arbetslivsresponsen. Svarsprocenten har dock stigit på alla examensnivåer 2023.

Svarsdel (antal dagar på arbetsplatsen)	2022	2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	22,6	33,7
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	34,4	44,7
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	24,7	29,3

Arbetsplatshandledarenkät

Mest variation i medeltalen förekom för påståendet "Läroanstalten säkerställde att arbetsplatshandledare/mentorn hade kunskap om målen som antecknats i den studerandes personliga utvecklingsplan för kunnandet (PUK)." År 2023 har medeltalet stigit för alla examensnivåer. Även svarsandelarna har ökat.

Svarsdel (antal dagar på arbetsplatsen)	2022	2023
Grundexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	25,5	26,3
Yrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	22,7	25,9
Specialyrkesexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen	10,9	34,4

Reflektioner

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande

Under sina besök har arbetslivskommissionen observerat följande:

- Utbildningsanordnaren har anvisningar för bedömning av yrkesprovsmiljöernas lämplighet.
- Lärarna och utbildarna säkerställer att yrkesprovsmiljön är lämplig.
- Man säkerställer för varje studerande att man på kan avlägga yrkesprov för examensdelen i fråga arbetsplatsen.
- Undervisningspersonalen har omfattande nätverk med aktörer i arbetslivet, och det gör det lättare att säkerställa arbetsplatsens lämplighet för påvisande av kompetens.
- Lång historia med olika företag. Man känner till yrkesprovsmiljöerna och handledarna.

- Nya företag och enskilda nya bedömare introduceras personligen. Nya yrkesprovsplatser säkerställs i samband med att avtal ingås.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Yrkesprov ordnas vid läroanstalterna i undantagsfall om arbetsplatsen inte har lämpliga utrymmen, maskiner eller anordningar för den studerandes bruk.

Generaliseringar om rättelseyrkanden

Arbetslivskommissionen mottog inga rättelseyrkanden gällande ett beslut om granskning av bedömningen av kunande 2022–2023.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

På basis av besöken strävar man efter att genomföra personlig tillämpning av yrkesproven individuellt och i samråd med arbetslivet, och man strävar efter att säkerställa den studerandes kompetens före yrkesprovet.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Det finns skillnader i examensbenämningarna inom examen i fråga om yrkesprovsverksamheten och dokumenteringen.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

Utifrån besöken genomförs de gemensamma examensdelarna ofta som egna helheter vid läroanstalterna. Vid läroanstalterna upplevde man att helheterna var mycket omfattande och för utmanande för vissa studerande inom branschen.

Arbetsgivarna behöver både tidsmässiga och ekonomiska resurser för att kunna ordna yrkesprov för gemensamma examensdelar i arbetslivet. Arbetsplatshandledarna har inte heller nödvändigtvis den kompetens som de gemensamma examensdelarna kräver.

Inom rengörings- och fastighetsservicebranschen är det typiskt att till exempel branschbytare söker sig direkt till yrkesexamen, men under studietiden kan det framkomma en otillräcklig kompetensnivå, och därför byter de till att studera för grundexamen.

Examensgrundernas och examensstrukturens funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

Grunderna för examina inom rengörings- och fastighetsservicebranschen motsvarar arbetslivets behov.

Det är utmanande att integrera de gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade examensdelarna och genomföra yrkesprov för dem i arbetslivet. Responsen från besöken visar att examensgrunderna är omfattande och att antalet examensdelar kunde minskas. Grunderna anses bl.a. vara rationella och logiska, och de nya bedömningskriterierna upplevs underlätta arbetet, men å andra sidan upplevs vissa kriterier som så svårbegripliga för de studerande att läraren måste förklara dem. Även för studerande som inte kan finska upplevdes det som utmanande att berätta om och introducera examensgrunderna. Det önskas att grunderna fanns på flera språk.

Man önskade att hänvisningarna till kortutbildningar och bedömningen av dem skulle vara tydligare i examensgrunderna, eller att de skulle avskaffas helt och hållet. Robotik och utnyttjande av artificiell intelligens bör läggas till i examensgrunderna i fortsättningen.

Uppbyggnaden av examen har inte varit ett hinder för att genomföra valfriheten i examensdelarna. Examinas uppbyggnad upplevdes som fungerande och anpassade sig lätt till den studerandes och arbetslivets behov. Att avlägga de gemensamma examensdelarna för grundexamen är en utmaning för vuxna och i synnerhet invandrare.

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Att förklara kraven på yrkesskicklighet på lättläst språk och därmed göra dem tydligare för dem som inte har finska som modersmål.

Examensstrukturen

Namnstrukturen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen behöver omvärderas och moderniseras för att branschens dragningskraft ska bevaras.